T-61.281 Luonnollisen kielen tilastollinen käsittely

Harjoitus 8, ti 18.3.2003, 16:15-18:00 Tilastolliset yhteydettömät kieliopit, Versio 1.0

1. Laske kuvassa 1 olevien jäsennyspuiden todennäköisyydet käyttäen taulukossa 1 olevia sääntöjä.

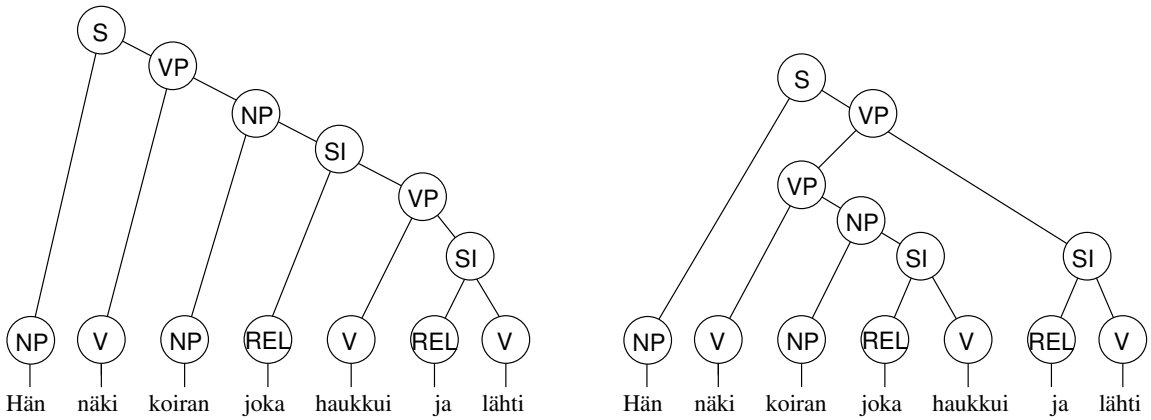

Kuva 1: Jäsennykset

S	→	NP VP	1.0
PP	→	A NP	1.0
VP	→	V NP	0.7
VP	→	VP PP	0.2
VP	→	VP SI	0.08
VP	→	V SI	0.02
SI	→	REL V	0.5
SI	→	REL VP	0.5
NP	→	NP SI	0.1
NP	→	NP PP	0.15

NP	→	hän	0.3
NP	→	tuulen	0.15
NP	→	kasvoillaan	0.15
NP	→	koiran	0.1
V	→	näki	0.3
V	→	tunsi	0.29
V	→	haukkui	0.1
V	→	tuulen	0.01
V	→	lähti	0.3
A	→	kalpeilla	1.0
REL	→	joka	0.5
REL	→	ja	0.5

Taulukko 1: Tilastollinen yhteydetön kielioppi

2. Laske lauseen “Hän tunsi tuulen kalpeilla kasvoillaan” todennäköisyys, kun mallina on taulukon 1 säännöt. Todennäköisyyden ratkaiseminen sujunee helpoimmin sisäpuoli-algoritmilla (inside algorithm). Voit samalla myös helposti pitää kirjaa siitä, mikä on todennäköisin jäsennyspuu tälle lauseelle.

3. Tarkastellaan kielioppia, missä on kaksi sääntöä:

$$P(S \rightarrow w) = 1 - p$$
$$P(S \rightarrow S\ S) = p$$

S on aloitussymboli ja w on terminaalisymboli. On mahdollista, että joillain p:n arvoilla kielimalli ei ole oikea todennäköisyysfunktio, koska osa todennäköisyydestä häviää äärettömien puiden generointiin. Millä p:n arvoilla annettu kielioppi antaa oikean todennäköisyysjakauman eli $P(w) + P(w\ w) + P(w\ w\ w) + \cdots = 1$.